

Medier og hverdagsvold

Som alle aviser har Aftenposten kommentert, i og utenfor lederspaltene, mordet på Benjamin Hermansen. De har etterlyst holdninger og skrevet ikke minst om hva som kalles ”hverdagsrasismen” – dvs. de små daglige, men forrående drypp som langsomt, snikende, og dermed ubevisst, spres og gradvis forgifter oss alle.

På ett punkt har mediene vært relativt beskjedne, det gjelder en nærmere granskning av sin egen delaktighet i denne ”hverdagsrasismen”. La meg ta et eksempel fra Aftenposten, selv om Aftenposten nokså klart er blant de bedre.

Tirsdag 30. januar hadde Aftenpostens medarbeider Arnhild Skre en reflektert og klok artikkel om drapet og våre egne reaksjoner på rasismen i sin alminnelighet.

Arnhild Skre mener at vi har lover nok, men mangler *holdninger*. I artikkelen, som kunne vært repetert i sin helhet, hevder hun at ”Ved sin vold og sin forvirring skaper rasismen avmakt i seg selv”.

Imidlertid: Samme ettermiddag slår man opp i Aftenposten Aften. Her finner man en artikkel som er slått stort opp, over to sider, og med et bilde på seks spalter. Det dreier seg om en forhåndsreklame og en hyllest til ”Eminem – versting og superhelt”, og dessuten ”en hvit, rappkjeftet mann ... som får foreldre, kvinnegrupper, homofile og politikere til å steile, men som elskes og heltedyrkes intenst av ungdommen...”.

”Kvinneforakt, voldsforherligelse, homohat og selvskryt skyter som en mitraljøse fra rapperens munn”, skriver den bevegede journalisten.

Videre: Eminem ”er saksøkt av sin egen mor, arrestert for drapstrusler, og har stadig problemer med kona Kim...”

Men heldigvis opplyses det i forhåndsomtalen før superhelten kommer til Oslo Spektrum ”det meste preller av på Marshall Mathers III” (hans fødenavn). Dagen etter er samme Aftenpostens medarbeider allerede på plass på heltens konsert i Hamburg: Nytt oppslag over fire nye spalter med nytt stort bilde, nye karakteristikk (”Kongen” av rap) og teksten følger samme mønster.

Den hyllestlignende begeistring skulle nå sitt klimaks dagen etter. Da opprinner konserten i Oslo. Over 9000 ungdommer, kalt til stede etter en enorm gratis tekstreklame i nesten samtlige Oslo-aviser, får lytte til Eminems tekster som ”ofte er eksplisitte skildringer av misbruk, voldtekt, dopbruk og drap”. Han er dessuten ”rå, brutal, provoserende”.

På konserten i Oslo skjer dessuten et av de virkelig store stunt. ”Rappens største versting og helt ble enda et hakk større for fansen da han hyllet 15-åringen Benjamin for alle de 9500 Oslo-borgerne som var til stede”.

Kan man tro på et slikt jippo? Kan man tro at en person som på en tidagers turné synger og opptre med hat og verbal vold, som i sitt privatliv er rettsforfulgt for voldstrusler, plutselig avdekker en følsom sjel, eller har dyktige reklamefolk hvisket ham noe i øret? Hva virker mest sannsynlig? Hva skrev Arnhild Skre: ”Ved sin vold og sin *forvirring* skaper rasismen avmakt i seg selv”.

Som sagt, Aftenposten skal ikke anklages før mange andre. I det ytterste komplekse bildet når det gjelder hva som skaper og *er* hverdagsvold, faller tanken også inn på NRKs rolle, nedgradering av kultur- og opplysningsprogrammer som alltid har motgifts kraft, hele fordummingsprosessen og tomblikkbokshusmoren som har vært trendmerket for institusjonen de siste årene, voldsfilmene som sendes i alle TV-kanaler – selv kinoreklamene som stadig oftere tilspisser den humoristiske snert med grov, rå humor som skal få kinopublikumet til å le av hverdagssituasjoner som egentlig er tragiske og brutale.

Det er alt utslag av den samme, temmelig begrensede livserfaring som ikke makter å se at tilfeldige, små bagateller ved sin dyrkelse av ufølsomhet og hensynsløshet sper godt på med det hatet som er grunnlaget for de fleste voldshandlinger.

Tør mediene ta et oppgjør med disse trendene som de markedsfører? Eller verre: Ser de ikke sammenhengen?